

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології**

**Курсова робота
з японської філології**

на тему:

СТИЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕКСИКИ АНІМЕ

Студентки групи Яп04-21
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми:

Японська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.069 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – японська мова

Тубії Естер

Науковий керівник:

Пророчечко Н.О.

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКИ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАСТВІ.....	6
1.1. Поняття лексики і її види.....	6
1.2. Класифікація лексики в японській мові	8
1.3. Особливості сленгу аніме в японській мові.....	11
1.4. Методологічні засади вивчення аніме сленгу.....	14
РОЗДІЛ 2. СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛЕКСИКИ АНІМЕ В СУЧАСНІЙ ЯПОНСЬКІЙ МОВІ.....	17
2.1. Стилiстичні особливості аніме-сленгу в японській мові.....	17
2.2. Фонетичні та граматичні особливості лексики аніме-сленгу	21
ВИСНОВКИ	24
АНОТАЦІЯ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26

ВСТУП

Такий вид сучасного мистецтва, як аніме, зародився на початку двадцятого століття і набрав своєї популярності у всьому світі за рахунок своєї унікальності та несхожості на інші жанри мистецтва. Аніме викликає значний інтерес з боку дослідників, враховуючи його жанрові особливості, характерні риси головних героїв та їх мовлення, а також лексичне наповнення творів цього жанру. Твори аніме набули найбільшої популярності серед молоді верстви населення у всьому світі та стали взірцем для наслідування образів та специфіки мовлення у повсякденному житті. Лексика, якими наповнені твори аніме, є дуже специфічною для повсякденного життя в першу чергу за рахунок мовно-культурних особливостей, але незважаючи на її незвичність, вона останнім часом набуває все більшої популярності та розповсюдження у повсякденному житті молоді.

Вивченню особливостей жанру аніме присвячено роботи зарубіжних науковців: Кумано Нанае, Хиро Тосимасае, Накаморі Акіо, Есихиро Е., а також вітчизняних дослідників: Донцової О., Катасонової О, Парамонової В. та ін.

Але, незважаючи на значний інтерес з боку великої споживацької аудиторії та дослідників до творів жанру аніме, на сьогодні досі залишається недостатньо дослідженою стилістична специфіка лексики аніме, враховуючи це, і було обрано тему дослідження: **"Стилістична характеристика лексики аніме"**.

Актуальність дослідження. Аніме є важливою складовою сучасної культури, зокрема японської. Він здобуває все більшу популярність у різних країнах світу, що призводить до збільшення інтересу до вивчення цього явища з більш різних точок зору, в тому числі й з лінгвістичного. Стилістика аніме, зокрема, має свої особливості, а лексика аніме виступає як важливий елемент цього стилю.

Дослідження стилістичної характеристики лексики аніме є актуальним в наш час, оскільки це дозволить зрозуміти та описати специфіку японського мовлення, вивчити мовну картину світу та культуру японців, а також зробити висновки щодо впливу аніме на мову та мовленнєву поведінку молоді. Також вивчення лексики аніме може мати практичне застосування для перекладу анімаційних фільмів та серіалів.

Мета визначення стилістичних особливостей лексики аніме.

Об'єкт дослідження – лексика аніме.

Предмет дослідження - стилістичні особливості лексики аніме.

Для досягнення поставленої мети було окреслено наступні **завдання проведення дослідження**:

Дослідити види лексики в сучасній японській мові

З'ясувати особливості лексики аніме.

Визначити стилістичні особливості лексики аніме в сучасній японській мові. специфіку мови персонажів аніме.

Дослідити специфіку мови персонажів аніме.

Практичне значення дослідження стилістичної характеристики лексики аніме полягає в тому, що воно може бути використане в різних галузях. Наприклад, аналіз лексики аніме може бути корисним для перекладачів, які займаються перекладом аніме-серіалів на інші мови. Розуміння стилістичних особливостей допоможе їм точніше передати зміст та емоції, що містяться в оригіналі.

Крім того, дослідження може бути корисним для креативних працівників, таких як сценаристи, письменники, дизайнери та інші, які використовують аніме як джерело натхнення та естетичного впливу. Знання особливостей лексики аніме може допомогти їм створити більш переконливі та ефективні тексти, які відповідають сучасному споживачеві.

Матеріал дослідження: Аніме-серіали та фільми, які містять значну кількість лексичних одиниць, що характерні для цього жанру. Спеціалізована література про японську мову та культуру, яка містить описи особливостей

лексичного складу аніме. Інтернет-ресурси, де можна знайти тексти аніме з підписами, перекладами та коментарями. Експертне опитування лінгвістів та фанатів аніме для визначення особливостей лексичного складу та його стилістичної характеристики. Лексикографічні джерела, такі як словники аніме-термінів, що містять пояснення та приклади вживання лексики цього жанру.

Структура роботи. Дана курсова робота складається з вступу, двох розділів, п'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Курсова робота розміщена на 29 сторінках і налічує в собі 25 посилань на бібліографічні джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКИ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАСТВІ

1.1. Поняття лексики і її види

Слово має форму (план виразу) та значення (план змісту). Форма слова передається в мовленні за допомогою звуків, а на листі - за допомогою літер. Значення слова (лексичне значення) – це співвідношення форми слова з певним предметом або явищем дійсності. Сам предмет, що існує у світі, не входить у структуру лексичного значення і називається денотат. Тобто справжня береза, яка росте у лісі – це денотат.

Лексикологія – це наука, що займається вивченням словникового складу мови, тобто його лексики, основною одиницею якої є слово. Фактично лексикологія вивчає як конкретні мовні одиниці – слова (вони ж лексеми), а й відносини з-поміж них, сукупності слів.

Отже, можна дійти висновку, що з цієї науки цілих два об'єкта. Лексика - один із найважливіших компонентів мови та мовного розвитку. Обмежені лексичні знання можуть призвести учнів до розчарування та демотивації (Мазурик, 2002, с. 13).

Щоб досягти вищого рівня розвитку чотирьох основних комунікативних навичок, учні повинні мати базу лексики, що дозволяє їм це робити. Одним із факторів, що впливають на постійний розвиток комунікативної компетенції, є нехтування систематичним навчанням лексики. Незнання вчителями лексичної галузі негативно вплинуло на ситуацію (Д'яков, 2010, с. 25).

Щоб задовольнити ці потреби. Слово як те, що вивчає лексикологія. Незважаючи на те, що ця мовна одиниця є предметом вивчення кількох розділів науки про мову, лексикологія вивчає її з нового боку. Для неї слово – це і форма, яку набуває значення (воно розглядається з погляду предметно-

понятійного змісту), і одиниця, що входить у таку цілісність, як словниковий склад мови.

Слова можуть об'єднуватись у групи на підставі не лише загальних, а й протилежних ознак, а також різних семантичних зв'язків. Зрозуміти, що мають на увазі, допоможуть прості приклади. Так, слово «зірка» розглядатиметься лексикологією як назва кількох предметів і явищ з одного боку і як одиниця лексичної системи, що входить у певні класи слів – назви небесних тіл, назви геометричних фігур тощо.

Викладання та вивчення лексики набули актуальності за останні 30 років. Раніше цей аспект мови не був пріоритетом для дослідників та розробників навчальних програм; його недооцінювали багато років. Ця ситуація на краще змінилася, коли дослідники усвідомили переважну роль, яку вона грає у вивченні та викладанні мови. Наукові дискусії призвели до «значної кількості теоретичних та емпіричних досліджень у цій галузі» і, як наслідок, з'явився широкий спектр концепцій та термінології (Мазурик, 2002, с. 14).

Тлумачні словники української літературної мови через необхідність стиснутої подачі матеріалу змушені, де це можливо, скорочувати тлумачення до двох-трьох слів. У більшості випадків це призводить до того, що слово тлумачиться синонімом, що теж вимагає розшифровки.

У випадку з широковживаним словом це не призводить до складнощів, але у випадку з одиницею, наприклад спеціальної лексики, викликає труднощі. Також постає питання, що робити за можливих труднощів розуміння користувачем значення загальноживаної лексеми. Якщо слово тлумачиться коротко, стисло чи однослівно, його справжнє значення для користувача продовжує залишатися в тіні (Д'яков, 2010, с. 26-27).

Наразі визнано, що лексика є важливим компонентом у оволодінні мовою. Обмежене знання цього може призвести до розчарування учнів, оскільки вони можуть передати те, що хочуть висловити, в усній чи

письмовій промови. У зв'язку з цим можна скасувати, що «за поганого словникового запасу спілкування значно обмежене.

Можна обійтися без граматики, але без словникового запасу не обійтися. Це можна подолати, систематично працюючи над підвищенням лексичної та загальної комунікативної компетенції. Так багатий словниковий запас полегшує виконання навичок аудіювання, говоріння, читання та письма, сприяючи ефективному та успішному спілкуванню (Мазурик, 2002, с. 15).

1.2. Класифікація лексики в японській мові

Існує три шари лексики японської мови: ваго – споконвічно японські слова, канго – слова китайського походження, та гайрайго – лексичні запозичення з інших мов. Основна маса канго була засвоєна японською мовою в період приблизно з VII по XIII ст., Однак багато лексичних одиниць, що відносяться до цього шару, були створені вже в Японії з китайського коріння в значно пізніший час (Кобелянська, 2013, с. 49).

Найбільш ранні гайрайго увійшли в японську мову в результаті контактів з португальськими та іспанськими місіонерами в XVI - XVII ст., а також з голландськими торговцями в XVII - XIX ст., що супроводжувалися перекладами торгових угод та договорів. Приблизно в VII ст., коли країна запозичала буддійську релігію та китайські форми державного устрою, в японському суспільстві набула поширення класична китайська мова – "латинь Далекého Сходу", яку в Японії називали камбун, літер (Уемура, 2005).

"Ханський лист". Проте вже у VIII ст. з'явилися тексти та переклади власне японською мовою, наприклад, фрагменти склепіння міфів та переказів "Кодзики", поетична антологія "Ман'єсю". До середини XIX ст. збільшилися розбіжності між літературною мовою, що у цю епоху назва бунго, букв. "письмовий мову", та розмовною мовою, представленою безліччю діалектів.

В останній третині XIX ст. в ході модернізації японського суспільства в країні розгорнулося громадське рух за "єдність мови та письма", завдяки якому носіїв мови камбун практично не стало вже до кінця століття. Сучасна японська мова в граматичному відношенні спирається на норми ко:го (норми розмовної мови мешканців заможних районів Токіо кінця минулого століття), а в лексико-фразеологічному відношенні - на мовні форми, вироблені в рамках камбун та бунго (Уемура, 2005).

У японській мові є п'ять голосних фонем - A(a), I(i), U(u), E(e), O(o). Японські a, i, e, досить схожі по тембру на відповідні українські звуки. Голосні японської мови можуть бути довгими та короткими. Можна помітити, що, наприклад: японською "ка" означає "комар", довге "ка" - "автомобіль" (від англійського "car"); "кі" означає "дерево", довге "кі" - "ключи" (від англійського "key").

Японські тверді приголосні: K, G, T, D, P, B, S, M, N майже відрізняються від відповідних звуків української. Звук R(r) однаково схожий як на українське "р", так і на українське "л". Фонемі G та Z реалізуються різними звуками залежно від позиції у слові. G на початку слова звучить як звичне українському слуху [g], а в середині слова, за винятком, як [ŋ] (носове "г") (Кобелянська, 2013, с. 50-51).

Тому таке слово, як Нагасакі, у реальному японському вимові сприймається українськими як щось на зразок Нангасакі і навіть Нанасаки. Більшість японських приголосних можуть бути довгими: наміста означає "воїн", бусі - "товар", ото означає "звук", отто - "чоловік", ама - "льон", амма - "масаж". Кана Своєрідність кани викликано особливостями фонетичного ладу японської мови, у якому приголосний зустрічається лише з наступним голосним.

Тому знаки кани позначають не окремі звуки (за винятком п'яти голосних – A, I, U, E, O), а склади – KA, CI, MU, SE, TO тощо. Каною може бути написане будь-яке японське слово. Існує її два графічні різновиди: Катакана та Хірагана.

Катакана створена виходячи з спрощених ієрогліфів, форма написання яких близька до друкованої, а хірагана – виходячи з рукописного ієрогліфічного листа. Відповідні один одному знаки катакани та хірагани мають однакові читання та значення. Ваго – це власне японські слова.

Вони становлять найменшу частину японської науково-технічної термінології. Є незначна кількість японських слів, які поєднують у собі загальнозвичайне та спеціальне значення. Канго Канго – слова з корінням китайського походження. Вони становлять основну масу термінів. Переклад терміну одним чи декількома словами залежить у кожному окремому випадку від наявності в українського терміна відповідного значення. Таблиця Годзюон Фонетична складова абетка кана зведена в таблицю, звану Годзюон, що означає японською "п'ятдесят звуків". Кожен із знаків кани означає склад (Уемура, 2005).

У таблиці годзюон містяться лише знаки кани, решта складів японської мови позначаються тими самими знаками кани з діакритичними значками, або шляхом з'єднання двох або трьох знаків кани для однієї мови. Гайрайго Гайрайго – це запозичені слова з інших іноземних мов. Особливо багато таких слів, запозичених з англійської, закріпилося у науково-технічному перекладі. Вони зустрічаються у статтях науково-технічних журналів, рекламних технічних текстах, інструкцій для приладів, устаткування. Вживання гайрайго помітно зросло після 1945 року (Кобелянська, 2013, с. 52).

Гайрайго легко розрізнити, оскільки вони пишуться лише катаканою. Однак писати знаками кани слова, в яких зустрічається кілька приголосних і закритих складів, дуже важко, тим більше, що в звуковому складі японської мови відсутня ряд звуків, наприклад, немає Л (L), немає В (V), немає шиплячих Ш (SH) , Ч (CH). З цих причин написані каною іноземні слова помітно відрізняються у вимові від оригіналу.

У японській 5 голосних фонем. Тембрально вони схожі з аналогічними звуками українською і можуть бути короткими та довгими. Якщо говорити

про твердих приголосних – вони не відрізняються від аналогічних звуків в українській мові за винятком «R» (Уемура, 2005).

Фонема G і Z вимовляються по-різному, що від позиції у слові. Якщо фонема G знаходиться на початку, то звучатиме звичним для нас чином. Варто помістити її в середину – вийде носове «Г» (Кобелянська, 2013, с. 53).

1.3. Особливості сленгу аніме в японській мові

Аніме – це оригінальний вид мистецтва, який зумів серйозно привернути увагу великої кількості людей. Причому як дітей, і дорослих. Вже давно перегляд аніме став чудовим проведенням часу, завдяки якому можна перенестися в той ідеальний намальований світ.

Є навіть субкультури анімешників, які витрачають дуже багато грошей, часу, праць, щоб скопіювати зовнішність, риси, манеру поведінки, світогляд своїх улюблених героїв аніме. Ведуться аніме-сходки, під час яких шанувальники трансформуються у своїх героїв, спілкуються та фотографуються один з одним (Кліменко, 2017).

Аніме як окремий вид японського мультиплікаційного виробництва бере початок у 1958 році і було визнано на офіційному рівні як мистецтво наприкінці ХХ століття. Спочатку ці мультики були як мініролики, в старій графіці, але в ході еволюції до модернізації аніме буквально «розквітло». На паралельному шляху розвивалося таке образотворче мистецтво, як манга. Вона часто мала загальний зв'язок із аніме.

З розвитком індустрії аніме в Японії розвивалося виробництво так званої супутньої продукції. Вона поділяється на кілька видів. По-перше, це фігурки персонажів аніме. В основному вони є масовою продукцією низької якості, але серед них можна виявити ексклюзивні фігурки від відомих скульпторів. Такі фігурки дуже точно передають вигляд свого прототипу. По-друге, «гараж-кити». Це зазвичай набір деталей із полівінілхлориду. Незабарвлених і не зібраних. Збір подібної фігурки здійснюється покупцем і

є творчим процесом, що включає припасування деталей, і фарбування готової фігурки.

Наступна ніша в аніме-товарах – різна друкована продукція. Така, як артбуки, книги, в яких зібрані ілюстрації, зображення персонажів у різних видах та ракурсах, деталізовані малюнки техніки, нариси та скетчі авторів тощо.

Музика – один із найважливіших елементів реклами та супутніх товарів. Пісні в початковій та кінцевій заставці («опенінг» та «ендінг») співають або спеціально запрошені музиканти, або самі сейю (актори озвучування). Трапляється, що під час створення аніме, сейю організують власні музичні гурти та проводять концерти, виконуючи пісні із саундтреку.

Згодом шанувальники аніме перестали задовольнятися супутньою продукцією – виникла потреба у створенні навколо себе певного простору, співзвучного їхньому захопленню. Стиль манга став застосовуватися в оформленні інтер'єрів.

Сталося це наприкінці 70-х, тобто практично одночасно зі зростанням популярності аніме в Японії. Шанувальники хотіли не тільки читати улюблені історії у вигляді коміксів або дивитися їх по телевізору, а й щодня жити в оточення персонажів (Кліменко, 2017).

Тому основне завдання подібного інтер'єру – втілення фантазій отаку (шанувальників аніме), навіяних переглядом улюблених стрічок. У аніме немає суворих канонів. Головне, чим повинен керуватися дизайнер при проектуванні аніме-інтер'єру – створення особливого духу аніме, сміливість в ідеях та декораторських рішеннях. Характерна риса стилю аніме полягає у використанні спеціальних елементів.

Будь-яких речей, здатних заявити про господаря як про отаку і, найголовніше, привносять у навколишній простір частинку духу аніме. Лінія аніме стиль допускає комбінування анімаційних елементів із рисами англійського чи скандинавського інтер'єрів. Зараз стиль аніме

використовується в оформленні різних житлових приміщень, а також офісів та ресторанів.

До того ж самі отаку роблять чималий внесок у культуру. Вони творять як на некомерційній, так і на комерційній основі. Художня творчість піме стоїть на трьох китах: аматорських коміксах (додзінсі), аматорській графіці, що зображує як запозичених, так і оригінальних персонажів (фанарт), та літературних творах, що продовжують і розвивають ідеї та сюжети улюбленої аніме та манги (фанфік).

Якщо англійські слова «фанфік» (від fan fiction – «белетристика фенів») та «фанарт» (від fan art – «мистецтво фенів») порівняно зрозумілі, то японський термін «додзінсі» (doujinshi) вимагає пояснень. У буквальному перекладі він означає «журнал однодумців». Спочатку так називалися видання фен-клубів, у яких, окрім статей, були й аматорські комікси. Надалі слово змінило зміст і позначало аматорські але, тим щонайменше, комерційні, манга – публікації (Кліменко, 2017).

Вважається, що фанфікшн, як явище з'явився нещодавно, наприкінці 60-х років. У США та багатьох інших країнах, видавництва припиняють спроби використання комерційних персонажів у аматорській творчості, тоді як у Японії творці додзінсі створюють власний стиль і стають професіоналами. Творцям фанарта та фанфіків складніше досягти комерційного успіху, проте це не зупиняє їхньої творчості. Іноді випускаються збірки фанфіків і альбоми з фанартом.

Косплéй – форма втілення дії, що відбувається на екрані. Виник сучасний косплей у Японії серед японських фанатів аніме і манги, тому зазвичай основним прототипом дії є аніме. Учасники косплею ототожнюють себе з якимось персонажем, називаються його ім'ям, носять аналогічний одяг, вживають аналогічні мовні звороти.

Косплеї зазвичай проводяться на фестивалях, на відповідних вечірках та заходах, які пов'язані з аніме та манга-культурою. Учасники влаштовують театралізовані уявлення, намагаючись повною мірою відчувати себе

улюбленими персонажами. Костюми, як правило, шуються самостійно. Тим не менш, в даний час існує велика кількість магазинів та інтернет-сайтів, що пропонують готові костюми для косплею.

Наприклад, у Японії, бізнес виробництва костюмів та аксесуарів для косплей поставлений досить широко. Елементи косплей інтегрувалися в японську моду. Косплей – барвистий спосіб висловити свої почуття по відношенню до улюблених персонажів, створення костюма – кропіткий, творчий процес, а театральна сценка, можливість відчутти себе актором.

Таким чином, японська анімація, що з'явилася слідом за нею, за час свого існування, вплинули такі види мистецтва, як театр, музика, література і живопис. А їхні шанувальники продовжують робити внесок у розвиток культури (Кліменко, 2017).

1.4. Методологічні засади вивчення аніме сленгу

Одним із основних джерел виникнення сленгу в Японії є японська анімація. Представники субкультури аніме виробили свою мову – сленг, який використовує у простій мові японські слова. Так, наприклад, часто вживаються слова: охайо (вітання), сугою (захоплення), кава (мило) та інші.

Різні японські слова та висловлювання використовуються як у безпосередньому спілкуванні між представниками субкультури, так і у спілкуванні в мережі Інтернет. Результати анкетування показали, що деякі слова та висловлювання потрапляють до молодіжної середовище та закріплюються в ній. Зі 140 опитаних так чи інакше використовують слова зі сленгу аніме 70 осіб (50%) (“Аніме та манга українською”, 2005).

Лінгвістичними чинниками, що зумовлюють виникнення молодіжного сленгу аніме, є: наявність у мові аніме як своєрідних, але і особливих понять, що не позначаються, не властивостях загальнонаціональної мови; брак наявних у стандартній мові засобів порівняння тощо. Існує й низка психологічних факторів, що зумовлюють виникнення молодіжного сленгу

аніме: бажання творців аніме обмежитися, дистанціюватися, закритися від навколишнього світу; бажання створити щось нове, своє, особисте; бажання виговоритися, зробити так звану емоційну «розрядку» під час агресій чи стресових ситуацій.

У більшості випадків основними методами освіти сленгу є процес скорочення слів та спрощення висловлювання шляхом злиття звуків. Наприклад, скорочення конструкції «かもしれない» до «かも».

Для того, щоб спростити висловлювання, як правило, підставляють частини слова звуками, які краще вписуються в навколишні звуки або діють шляхом злиття двох, можливо, і декількох звуків разом. Наприклад, той самий «かもしれない» може вимовлятися як «*かもしんない*» оскільки «しん» вимагає менше мовних зусиль, ніж «しれ». Аналогічно «*じゃない*» скорочується до «*じゃん*», наприклад:

ほら、やっぱりレポートを書かないとだめじゃん。 – *Гей дружок, а ти все-таки винен написати звіт.* (“Аніме та манга українською”, 2005).

Розглянемо кілька прикладів лексичних особливостей сленгу аніме із тематичної групи «люди» – Таблиця 1.1.

Таблиця 1.1. Приклади лексичних особливостей сленгу аніме із тематичної групи «люди»

素敵。 красотка	お前の素敵ってやっぱりびじんだね。	А твоя дівчина справді красотка
甘やかされた 小さな男の子 зіпсований хлопчик	この友人 - 甘やかされて育った少年。	Цей друг – зіпсований хлопчик.
ヨナ невдаха	なぜ彼のような敗者と付き合っているのですか?	Чого це ти зустрічаєшся з таким невдахою, як він?
けものみみ Кемономімі	けものみみ	Вушка тварин
メガネっ子 Меганеко		дівчина носить окуляри

	眼鏡をかけている女の子	
--	-------------	--

Отже, сленг одна із найважливіших компонентів розмовної мови молоді Японії, виконує, передусім, комунікативні функції. Нами були наведені приклади лексичних та граматичних особливостей сленгу аніме, методи утворення сленгу, ситуації вживання. Сленг служить для самовираження та самоствердження молоді, спроби виділитися та протиставити себе старшому поколінню. Одним із основних джерел виникнення сленгу в Японії є анімація (“Аніме та манга українською”, 2005).

РОЗДІЛ 2

СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛЕКСИКИ АНІМЕ В СУЧАСНІЙ ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

2.1. Стилiстичнi особливостi анiме-сленгу в японськiй мовi

У японськiй мовi анiме практично нiвелюються вiдмiнностi чоловiчого та жiночого мовлення, форми яких помiтно вiдрiзняються у мовi дорослих. У молодi у школi, у студентськi роки розбiжностi у мовi не такi великi, оскiльки соцiальнi ролi дiвчат та юнакiв ще мало вiдрiзняються. Помiтна «маскулiнiзацiя» мови молодих дiвчат (використання чоловiчих займенникiв стосовно себе: «*ねえ*», «*側面*» а також чоловiчих модально-експресивних частинок).

Крiм цього, вiдмiнною рисою серед юнакiв в анiме є вживання ввiчливих префiксiв «*おほ〜*», якi можна використовувати в деяких випадках тiльки жiнкам. Вiдмiнною рисою граматичноi сторони вакамоногo є використання про «ухильних виразiв». Молодi люди уникають прямоi вiдповiдi на запитання, ухиляючись вiд вiдповiдi та намагаються пом'якшити категоричнiсть висловлювання.

Популярнi конструкцiя «*じゃ ない ですか*» – «не так». Ще однiєю граматичною особливiстю є специфiчне утворення потенцiйноi форми анiме слунгу вiд дiєслiв другого вiдмiнювання (дiєслова на «*いる*» i «*える*»), а також дiєслова неправильного вiдмiнювання «*クル*». При утвореннi такоi потенцiйноi форми складу пiддається «викидцi», спостерiгається гаплогогiя. Наприклад: *タベレラ* замість *タベレララ* – «могти є», *コレラ* замість *コレラー* – «могти прийти».

На лексичному рiвнi характерною рисою анiме сленгу японцiв є велика популярнiсть запозичень *ゲイライゴ*. Американiзми, європеїзми та iншi запозичення є частиною лексичного активу японськoї молодi. Їх вживання

можна простежити на різних Інтернет-сайтах, форумах, чатах, а також в аніме та манга.

Досить популярні у японської мові на прикладі аніме слунгу такі слова як:

いや(укр.– «зараз»),

ワズ(укр. був),

ういる(укр. буде).

Спостерігається також злиття англійських та японських слів у творенні аніме сленгу. Наприклад, до англійських слів додають японське дієслівне закінчення

るまくる(«ходити в Макдональдс»),

ダーブラ(подвоювати),

テクル(користуватися технікою).

Інші слова утворюють шляхом приєднання прикметників -на і -але:

ランナー(великий),

2 番目(шокующий).

Особливістю аніме слунгу є використання та утворення різних скорочень. При цьому запозичення скорочуються настільки, що часом буває незрозумілим, яке слово було запозичено.

Наприклад, いいえ: むせん: (від укр. Ігровий центр) було скорочено до 彼: セン, українське (не проти).

なるはや– скорочення від なるべくはやく – «якнайшвидше».

Як і будь-яка молодіжна мова, вакамоноґо відрізняється зниженою ввічливістю. Відмінною рисою мови японського аніме слунгу є використання розмовного та молодіжного стилів у письмовій повсякденно-побутовій мові. Іншою відмінністю молодіжної японської писемності є широке використання カタカナ: молоді японці записують カタカナ слова, які в стандартній

японській мові записуються ひらがな. Зазвичай такий запис використовується або в Інтернеті, або при мобільному листуванні.

Найбільш ідомим сленгом аніме в японській мові є:

おつす – що стряслося?;

よー、お前ら – привіт (коли вітаєшся з близьким другом);

よー、おまえら – привіт (коли вітаєшся з кількома особами одночасно);

一足すーは? (いちたすいちは? – скажи сииниир!!!)

は本当にいいヤツだな (きみはほんとうにいいやつだな – людина кремень!;

日本人はオモロいよね (にほんじんはおもしろいよね – цікаво дівчата пляшуть»!;

Як справи?

調子どう? (ちょうしどう?)

Подібним чином можна поцікавитися лише у дуже близьких друзів, при зверненні до колег, керівництва та просто старших людей таке поєднання недоречне, як і в малознайомій компанії.

4. Так собі...

相変わらずだよ (あいかわらずだよ)

まあまあだよ

Це два варіанти сленгового відповідь на попереднє питання, яке стверджує, що справи йдуть неважливо, так собі. Другий у розмові використовується частіше та має більш категоричне значення.

Бувай-Бувай!

またね!

じゃーね!

Ось два часті вислови, які використовуються в аніме сленгу для прощання в неформальній обстановці. На офіційних та ділових зустрічах подібні фрази краще не використати.

Ти класний хлопець!

お前はイケメンだ (омаえはいけめんだ)

Спосіб підтримати товариша без будь-яких підводних каменів та двояких контекстів, просто демонстрація дружніх стосунків.

По-звірячому голодний.

お腹減ったなー (おなかへったなー)

Фраза характеризує сильний голод та запрошення друзів пообідати. Цей подібне вираз «поперек» застосовуються тільки в компанії з дуже близькими друзями.

Що трапилось?

おつす!

Ще подібний вислів в японському аніме сленгу означає: Що сталося? В чому справа?

Воно прийшло у розмовну мову з мілітаризованої сфери і давно стало частиною неформального спілкування.

Сказана під час зустрічі друзів, фраза замінює вітання і відповідає нашому сленговому: Че як? Як сам?

Якщо віддаєте перевагу більш формальному спілкуванню, привітайте за допомогою фрази «ナイトノハ」 (Ночі-Га) - Привіт. Це скорочений варіант від традиційного вітання «Hello», що означає «Здрастуйте» або «Доброго дня»

Ей!

よ

Хоча цей ієрогліф інтерпретується українською мовою, як «Ей», але у фразях, перебуваючи поряд з офіційними зверненнями, переводить їх у неформальний формат, тому не використовуйте «Ей» під час ділового спілкування.

2.2. Фонетичні та граматичні особливості лексики аніме-сленгу

У сучасному японському мовленні аніме-сленг має значну популярність та використовується серед молоді. Він є складовою частиною культури аніме та манга, що займає важливе місце в сучасній японській мові. Фонетичні та граматичні особливості лексики аніме-сленгу є важливою складовою для розуміння сучасної японської мови та культури. У даній роботі буде проведено дослідження фонетичних та граматичних особливостей лексики аніме-сленгу з метою розкриття особливостей її використання в сучасній японській мові.

Фонетичні особливості лексики аніме-сленгу є важливою складовою її стилістичної характеристики. Зокрема, в аніме-сленгу можна знайти багато слів зі складними чи незвичними для стандартної японської мови фонетичними формами.

Один з прикладів може бути слово «へタレ» (hetare), що означає «слабак» чи «нездатний». Це слово має складну фонетичну форму, що може здатися незвичайною для тих, хто знайомий лише зі стандартною японською мовою. Також, багато слів в аніме-сленгу мають скорочену форму від стандартних слів, наприклад, «ちよつと» (chotto, що означає «трохи») може бути скорочено до «ちよ» (cho).

Іншим прикладом є слово «ツンデレ» (tsundere), яке описує характер персонажа, який спочатку є грубим та відстороненим, але потім стає привітнішим та доброзичливим. Це слово також має складну фонетичну форму, що відрізняється від стандартних слів.

Отже, фонетичні особливості лексики аніме-сленгу можуть бути важливим елементом її стилістичної характеристики. Використання складних та незвичних фонетичних форм може додати унікальності та експресивності мові персонажів аніме.

Граматичні особливості лексики аніме-сленгу пов'язані з використанням скорочень та аббревіацій, а також зі зміною граматичної структури деяких слів. Наприклад, часто вживається скорочення «chan» замість суфіксу «san» при зверненні до дівчат або друзів. Також, замість звичайних займенників та прикметників, використовуються слова-глаголи, що додатково виражають емоційність та активність персонажів.

Наприклад, слово «kawaii» (可愛い) означає «симпатичний» або «миленький», але в аніме-сленгу вживається частіше, щоб виразити емоційну реакцію на щось, що здебільшого не пов'язане зі зовнішнім виглядом.

Також, у аніме-сленгу зустрічаються конструкції, які не зустрічаються в стандартній японській мові. Наприклад, замість звичайного дієслова «suru» (する), що означає «робити», вживаються скорочені форми, наприклад «sou» (そう), «shiteru» (してる) чи «chau» (ちゃう).

Ці особливості лексики аніме-сленгу роблять її неповторною та відрізняють від стандартної японської мови, що забезпечує високий інтерес у фанатів аніме та культурі Японії в цілому.

У ході дослідження фонетичних та граматичних особливостей лексики аніме-сленгу було виявлено, що цей вид мовленнєвої діяльності має свої особливості, які відрізняють його від стандартної японської мови.

Щодо фонетичних особливостей, було виявлено, що аніме-сленг характеризується більшою кількістю звукових ефектів, таких як повторення, збіг звуків на початку або в кінці слова, а також використання звукової наслідності. Також в аніме-сленгу часто використовуються вирази з іншими мовами, що створює особливу атмосферу.

Щодо граматичних особливостей, було виявлено, що аніме-сленг має свої власні виразові засоби та граматичні конструкції, які не є характерними для стандартної японської мови. Наприклад, в аніме-сленгу часто вживаються скорочення слів, замість певних прийменників використовуються власні слова, вирази з підсилювальними частками тощо.

Отже, можна зробити висновок, що фонетичні та граматичні особливості лексики аніме-сленгу є важливим елементом цього виду мовленнєвої діяльності. Знання цих особливостей дозволить краще розуміти аніме-фільми та допоможе у вивченні японської мови в цілому.

ВИСНОВКИ

Отже, на основі проведеного нами дослідження в даній курсовій роботі, попередньо проаналізувавши весь вище викладений матеріал, ми можемо зробити наступні висновки:

1. На підставі аналізу теоретичного матеріалу, нами було визначено, що існує три шари лексики японської мови: ваго – споконвічно японські слова, канго – слова китайського походження, та гайрайго – лексичні запозичення з інших мов. Основна маса канго була засвоєна японською мовою в період приблизно з VII по XIII ст., Однак багато лексичних одиниць, що відносяться до цього шару, були створені вже в Японії з китайського коріння в значно пізніший час

2. У японській мові є п'ять голосних фонем - A(a), I(i), U(y), E(e), O(o). Японські a, i, e, досить схожі по тембру на відповідні українські звуки. Голосні японської мови можуть бути довгими та короткими. Можна помітити, що, наприклад: японською "ка" означає "комар", довге "ка" - "автомобіль" (від англійського "car"); "кі" означає "дерево", довге "кі" - "ключи" (від англійського "key").

3. В ході опрацювання наукової літератури, нами було встановлено, що аніме – це оригінальний вид мистецтва, який зумів серйозно привернути увагу великої кількості людей. Причому як дітей, і дорослих. Вже давно перегляд аніме став чудовим проведенням часу, завдяки якому можна перенестися в той ідеальний намальований світ. Різні японські слова та висловлювання використовуються як у безпосередньому спілкуванні між представниками субкультури, так і у спілкуванні в мережі Інтернет. Результати анкетування показали, що деякі слова та висловлювання потрапляють до молодіжної. середовище та закріплюються в ній. Зі 140 опитаних так чи інакше використовують слова зі сленгу аніме 70 осіб (50%) .

4. Отже, сленг одна із найважливіших компонентів розмовної мови молоді Японії, виконує, передусім, комунікативні функції. Нами були

наведені приклади лексичних та граматичних особливостей сленгу аніме, методи утворення сленгу, ситуації вживання. Сленг служить для самовираження та самоствердження молоді, спроби виділитися та протиставити себе старшому поколінню. Одним із основних джерел виникнення сленгу в Японії є анімація.

5. В японській мові аніме практично нівелюються відмінності чоловічого та жіночого мовлення, форми яких помітно відрізняються у мові дорослих. Крім цього, відмінною рисою серед юнаків в аніме є вживання ввічливих префіксів «おほ〜», які можна використовувати в деяких випадках тільки жінкам. Відмінною рисою граматичної сторони вакамоного є використання про «ухильних виразів». Молоді люди уникають прямої відповіді на запитання, ухиляючись від відповіді та намагаються пом'якшити категоричність висловлювання. На лексичному рівні характерною рисою аніме сленгу японців є велика популярність запозичень **ゲイライゴ**. Американізм, європеїзм та інші запозичення є частиною лексичного активу японської молоді.

АНОТАЦІЯ

テーマ「アニメの語彙のスタイリスト特徴」に関する論文は、日本のアニメーションジャンルの語彙特性の研究に貢献するものです。論文では、アニメの語彙における一般的な日本語との違いと、ジャンルの特徴に関連した特殊性が考察されます。また、文化的および歴史的要因がアニメの語彙を形成するのにどのような影響を与えたのかも考察されます。論文は理論部と実践部に分かれており、理論部ではスタイリスティックの主要概念が分析され、アニメの語彙スタイリスティックおよび一般的な語彙スタイリスティックとの違いが明らかにされます。

実践部では、有名なアニメシリーズからの具体的な例を用いて、アニメの語彙の分析が行われます。研究の結論は、アニメの語彙がジャンルのスタイリスティックの重要な要素であり、それには特定の文化的及び歴史的な文脈が反映されていることを示しています。この論文の結果は、日本語および文化の研究における貢献になるとともに、アニメのスタイリスティックを学習するためにも役立ちます。

キーワード：語彙、日本語、スタイリスティック、アニメ、スラング、言語文化。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Аманотава*. Вебсайт. URL: <https://animeclub.in.ua/category/articles/> (Дата звернення: 08.05.2023).
- Аніме та манга українською* . URL: <https://goo.gl/vq7dWa>. (Дата звернення: 08.05.2023).
- Ганич Д.І., Олійник І.С. *Словник лінгвістичних термінів*. Київ : Вища школа, 1985. 360 с.
- Гуревич Р.С. *Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі професійних навчальних закладів: досвід, проблеми, перспективи. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Випуск 16. С. 56–63.*
- Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. С. *Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти*. Київ: Вид. дім «KM Academia», 2010. 218 с.
- День анімешника: шматочок Японії у Києві*. URL: <http://old.qha.com.ua/ua/kultura-mistetstvo/den-animeshnika-shmatochok-yaponiiu-ki-vi-foto/6527/> (Дата звернення: 08.05.2023).
- Кліменко Н.О. *Субкультура Аніме у молодіжному середовищі*. Київ, 2017 URL: <https://www.kobu.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%90%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B5.pdf> (Дата звернення: 08.05.2023).
- Кобелянська. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 45. С. 49–60.
- Кочерган М.П., *Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти*. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 368с.
- Мазурик Д. В. *Інноваційні процеси в лексичній сучасній українській літературній мові (90-і роки ХХ ст.)*: автореф. дис. на здобуття наук.

- ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Д. В. Мазурик; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. Л., 2002. 21 с.
- Муромцева О. Г. *Розвиток лексики української літературної мови в другій половині XIX – на початку XX ст.* / О. Г. Муромцева. – Х. : Видавництво при Харківському державному університеті видавничого об’єднання «Вища школа», 2015. 152 с.
- Олійник Л. *Особливості мови японських манга як об’єкт лінгвістичного дослідження* / Л. Олійник // Мовні і концептуальні картини світу. - 2012. - Вип. 40. - С. 108-118.
- Селіванова О.О. *Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія*. Полтава : Довкілля-К., 2006. 279 с.
- Словник іномовних слів* / Уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2006. 789 с.
- Струганець Л. В. *Динаміка лексичних норм в українській лексикографії XX століття*: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова”/ Л. В. Струганець; НАН України; Ін-т укр. мови. К., 2002. 36 с.
- Уемура С. *Курс лекцій з історії японської мови*. Київ, 2005. – URL: <http://www.philology.kiev.ua/php/26/bibl.html>
- 北原保雄. *明鏡国語辞典*. 東京: 大修館書店, 2002. 7. 佐々木隆. *オタク文化論*. 那須町: 合資会社イーコン, 2011. ペ. 7-9.
- 米川明彦. *集団語の研究*. 東京: 東京堂出版. 2009. ペ. 614-615.
- 米川明彦. *平成の新語: 流行語辞典*. 東京: 東京堂出版, 2019. 659 ペ.
- 藤原実. *現代オタク用語の基礎知識*. 東京: ディスカヴァー・トゥエンティワン, 2009. 280 ペ.
- Brake M. *Comparative youth culture: The Sociology of Youth Cultures and Youth Subcultures in America, Britain and Canada*. London: Routledge, 1990. 238 p.
- Halliday M.A.K. *Language As Social Semiotic: The social interpretation of language and meaning*. London : Hodder Arnold, 1978. 250 p.

- Michael O'Connell. *A Brief History of Anime*. Otakon 1999 Program Book. 1999.
- Omoniyi T. *Hierarchy of Identities: A Theoretical Perspective*. *The Sociolinguistics of Identity*: eds. T. Omoniyi, G. White. New York, 2006. P. 15–20.
- Robin E. Brenner. *Understanding manga and anime*, Westport, Connecticut, London, 2007, p.55.